

Pruimenmot: Monitoring, preventie en beheersing

Probleem

Pruimenmot (*Grapholita funebrana*) kan veel schade geven in pruimen in Europa. Opbrengstverliezen kunnen oplopen tot 95%. Meestal zijn er twee generaties per jaar. De vlucht van de eerste generatie is van half mei tot eind juni, en de vlucht van de tweede generatie van begin juli tot augustus. De larven kunnen aanzienlijke vruchtschade veroorzaken. In Nederland ontsnappen vroege pruimenrassen vaak aan de schade, de latere rassen hebben wel aantasting.

Oplossing

De meest gebruikelijke bestrijdingsmethode is feromoonverwarring. De dispensers worden in april opgehangen, vóór de vlucht van de pruimenmot. Een andere methode is bestrijding met producten op basis van *Bacillus thuringiensis* ssp. *kurstaki*. Larven moeten de bacterie binnenkrijgen via vraat. Omdat de larven na het uitkomen van de eieren direct de vrucht ingaan is dit niet erg effectief.

Toepassingskader

Thema

Gewasproductie, steenfruit

Trefwoorden

Feromoonverwarring, vruchtkwaliteit, smaak

Context

Pruimenteelt, gematigde gebieden

Toepassingsmoment

Vegetatieve periode, van mei tot augustus

Periode van impact

Levensduur van de boomgaard

Voordelen

De voor *Grapholita funebrana* gebruikte feromonen zijn niet soort-specifiek, en de feromoondispensers trekken ook andere *Grapholita*-soorten aan, waaronder *G. molesta* (oosterse fruitmot). Deze fruitmot geeft een vergelijkbare schade.

Praktische aanbevelingen

- **WAARDPLANTEN:** De larven kunnen aanzienlijke schade geven aan de belangrijkste waardplanten zoals pruimen (*Prunus domestica*) en abrikozen (*Prunus armeniaca*). Daarnaast worden ook perziken (*Prunus persica*), amandelen (*Prunus amygdalus*) en andere *Prunus*-soorten aangetast.
- **LEVENSZYCLUS:** meestal twee generaties per jaar
 - 1e generatie: mei tot juni
 - 2e generatie: Juli tot augustus
 - In klimatologisch gunstige gebieden (vroege en warme regio's) kan rond half augustus een derde generatie voorkomen, voordat de volwassen rupsen van de laatste generatie de overwinteringsplaatsen bezoeken.

Foto 1: Bruingrijze volwassen mot, met diffuus patroon. Foto: Vladan Falta, Biocont Laboratorium, CZ.

Foto 2: Larven vreten tunnels rond de pit. Foto: Vladan Falta, Biocont Laboratorium, CZ.

Foto 3: Feromoondispensers. Foto: Radek Vávra, VSUO, CZ.

- SCHADE:
 - 1e generatie: Vrouwelijke motten leggen afzonderlijk of in kleine groepjes eieren op vruchten (foto 1). De eiesteekgaten zijn echter nauwelijks zichtbaar. De vraat van de larven veroorzaakt gummivorming, waarbij vloeistof uit het gat komt (foto 4). Dit is een goed symptoom om te aantasting te monitoren. Er treedt een vroegtijdige kleurverandering op van groen naar violet en/of er treedt vruchtval op.
 - 2e generatie: Vrouwelijke motten leggen eitjes in rijpende vruchten. De larven voeden zich door de hele vrucht en verplaatsen zich van het buitenste deel naar de pit. De larven vormen met uitwerpselen gevulde tunnels en voeden aan het vruchtvlees. Meestal ontwikkelt zich slechts één rups per vrucht. De vruchten zijn oneetbaar en van niet verkoopbaar (foto 2).
 - BESTRIJDING EN PREVENTIE:

Foto 4: Schade aan vruchten van de eerste generatie. Vloeistof uit de ingangsoening op een pruim. Foto: Vladan Falta, Biocont Laboratorium, CZ.

- Gebruik feromoonverwarring. Voorwaarden voor feromoonverwarring zijn: lage aantasting voorgaand jaar (1-2%), verwarring op minimaal 1 ha (kan ook in appel/peer), perceel regelmatig van vorm bv vierkant, geen open stukken, geen afwisseling hoogstam/laagstam, geen wilde pruim in de buurt. Hoeveelheid is 500 stuks/ha plus 10 % extra voor de randen. Iso-mate OFM Rosso in Nederland bestellen via de NFO.

- Monitoring *G. funebrana* is mogelijk in deltavallen met aparte feromoonopjes.

- Het feromoon is niet soort specifiek en vangen veel andere Grapholita-soorten, waaronder mannetjes van *G. molesta*

- Laatrijpende rassen hebben meer schade. Kies daarom voor vroegrijpende rassen.

Meer informatie

Verder lezen:

- Brouwer, G. 2011. Pruimenmotverwarring met Isomate® OFM Rosso 2005-2011. (Nederlands)
- Rauleder, H. 2002. Waarnemingen over de biologie van de pruimenmot (*Cydia funebrana*). Gesunde Pflanzen 54(8): 241-248. (Engels)
- Sciarretta, A., Trematerra, P., en Baumgärtner, J. 2001. Geospaiale analyse van *Cydia funebrana* (Lepidoptera: Tortricidae) feromoonvalvangsten op twee ruimtelijke schalen. American Entomologist 47(3): 174-184. (Engels)

Weblinks:

- Pruimvruchtmot, *Grapholita funebrana*. Onderzoek naar plagen in steenfruit. USDA. (Engels)
- *Grapholita funebrana*. Tortricids of Agricultural Importance. (Engels)
- Kijk op het Organic Farm Knowledge platform voor meer praktische aanbevelingen.

Over deze praktijksamenvatting

Uitgever: Onderzoeks- en veredelinginstituut voor pomologie Holovousy Ltd Holovousy 129, 508 01 Hořice, Tsjechië
+420 491 848 205, info@vsuo.cz
www.vsu.cz

Auteur: Radek Vávra, Jiří Kaplan, Vladan Falta, Lukáš Maryška

Contact: radek.vavra@vsuo.cz

Vertaling en aanpassing voor Nederland: Delphy

Review: Ilsa Phillips (IFOAM Organics Europe), Lauren Dietemann (FiBL).

Permalink: organic-farmknowledge.org/tool/45931

Projectnaam: BIOFRUITNET- Boosting Innovation in ORGANIC FRUIT production through stronger networks

Projectwebsite: <https://biofruitnet.eu/>

© 2023

